

Arkivsaksnr.:
2022/1526

Dokumentdato:
17.01.2023

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
13/23

Møtedato:
02.02.2023

Helhetlig internkontroll ved Universitetet i Bergen

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- [Styresak 110/22 Internrevisjonsrapport – Helhetlig styring og internkontroll ved UIB](#)
- [Styresak 127/20 Helhetlig internkontroll](#)

Saken gjelder:

Universitetsstyret behandlet i møte 24. november 2022 (sak 110/ 22) internrevisjonsrapporten «Helhetlig styring og internkontroll». Styret tok rapporten til orientering og ba universitetsdirektøren om å legge fram sak om oppfølging av rapporten.

Internrevisjonen oppsummerer at UiB har jobbet systematisk med å styrke arbeidet med styring og internkontroll ved UiB de siste årene. Arbeidet har hatt særlig vektlagt å få til en bedre koordinering av arbeidet med utgangspunkt i en helhetlig risikobasert internkontroll. Det er likevel behov for å fastsette og forankre prinsipper og overordnede føringer for internkontroll og risikostyring, og å sette dette inn i en UiB-kontekst.

I denne styresaken beskrives noen overordnede prinsipper og føringer for internkontroll ved UiB. Det legges videre frem noen prioriterte oppfølgingspunkter.

Internrevisjonen har vært avgrenset til å vurdere styring og internkontroll ved Universitetsdirektørens kontor og fellesadministrasjonen. Det gjennomføres internkontrollaktiviteter i alle enheter på UiB, men denne styresaken vektlegger sentralnivået.

Forslag til vedtak:

Universitetsstyret tar sak om oppfølging av internrevisjonsrapport om helhetlig styring og internkontroll til orientering og ber universitetsdirektøren følge opp i tråd med anbefalingene i saken.

Tore Tungodden
ass. universitetsdirektør

17.01.2023/Kirsti Robertsen Aarøen/Per Arne Foshaug

Vedlegg:
1. Saksframstilling

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
13/23

Møtedato:
02.02.2023

Arkivsaksnr.:
2022/1526

Helhetlig internkontroll ved Universitetet i Bergen

Internrevisjonen har lagt frem rapport om helhetlig styring og internkontroll ved Universitet i Bergen. Internrevisjonen oppsummerer at UiB har jobbet systematisk med å styrke arbeidet med styring og internkontroll ved UiB de siste årene. Arbeidet har særlig vektlagt å få til en bedre koordinering av arbeidet med utgangspunkt i en helhetlig risikobasert internkontroll. Det er likevel behov for å fastsette og forankre prinsipper og overordnede føringer for internkontroll og risikostyring, og å sette dette inn i en UiB-kontekst.

I denne styresaken beskrives noen overordnede prinsipper og føringer for internkontroll ved UiB. Det redegjøres videre for prioriterte oppfølgingspunkter som etter plan skal iverksettes.

Internkontroll ved Universitetet i Bergen - avgrensning

God internkontroll er en forutsetning for å sikre kvalitet og effektivitet i driften av virksomheten. Virksomheten har i økende grad blitt digitalisert særlig innenfor de områdene som ligger til grunn for internrevisjonens rapport, og prosessene som er underlagt internkontroll automatiseres. Dette har betydning for gjennomføring og organisering av internkontrollarbeidet og innebærer kontinuerlig utvikling av dokumentasjon og etterprøving av rutiner og prosesser. For å sikre riktig dimensjonering og fokus vil internkontrollen være risikobasert.

Internrevisjonen som er gjennomført av KPMG har vært avgrenset til å vurdere styring og internkontroll ved Universitetsdirektørens kontor og fellesadministrasjonen. Det gjennomføres internkontrollaktiviteter i alle enheter på UiB, men dette er ikke omhandlet videre i denne styresaken. Prinsipper og oppfølgingstiltak er avgrenset til de områder som ligger innenfor universitetsdirektørens fagområde, men det forutsettes at øvrige deler av virksomheten etablerer opplegg for styring og kontroll som er tilpasset virksomhetens egenart og risiko. Dette innebærer blant annet å ha et system for risikovurderinger, ha system for å avdekke vesentlige avvik og kunne dokumentere internkontrollen.

Konkrete anbefalinger og oppfølgingstiltak

Internrevisjonen peker på behovet for å etablere en mer felles forståelse for rammene for internkontrollen. Dette forutsetter ledelsesforankring og tydeliggjøring av roller og ansvar. Rapporten tar også opp at det er behov for å sikre en mer systematisk tilnærming til gjennomføring av internkontrollaktiviteter. Koordinering av de ulike internkontroll-regimene er også viktig både for å heve kvaliteten på internkontrollarbeidet og for å sikre at organisasjonen klarer å håndtere ulike krav som stilles til driften. Det er også behov for å sikre en mer helhetlig rapportering.

Universitetsdirektøren har arbeidet etter et vedtatt årshjul for interkontrollaktiviteten, og oppfølgingen vil i hovedsak skje gjennom å supplere og styrke aktiviteter i gjeldende årshjul.

Ledelsesforankring

Ledelsesforankring handler om at ledelsen må formidle forventning videre i linjen om at internkontrollaktiviteter skal gjennomføres (risikovurdering, oppfølging av tiltak og rapportering). Dette vil igjen bidra til at internkontrollaktiviteten blir en naturlig del av virksomhetens verdiskapende aktivitet.

Universitetsdirektøren vil fremover sørge for å inkludere temaet regelmessig i sin ledergruppe, bla. med det formål å tydeliggjøre forventninger og konkretisering av aktiviteter iht. årshjul. Regelmessig rapportering vil avdekke om nødvendige prosesser og tiltak blir tilstrekkelig iverksatt og fulgt opp i organisasjonen

Tydeliggjøring av roller og ansvar

Et grunnleggende prinsipp er forståelse for rolle og ansvar og tydelig beskrivelse av internkontrollansvaret innenfor den enkelte prosess/område. Det er aktiviteter og prosesser hvor internkontrollansvaret ikke er beskrevet på en dekkende måte i gjeldende styringsdokumenter. Arbeidet med dette er planlagt gjennomført i 2023.

Det er videre behov for tydeliggjøring av prinsipper for internkontrollansvaret i 1. linje og 2. linje.

- Internkontroll er et lederansvar som på UiB i all vesentlighet ligger hos ledere ved grunnenhetene (fakultet, institutt og avdeling). Dette benevnes som 1. linjen.
- 2. linje har ansvar for å gjennomføre utvalgte aktiviteter for å etterprøve at 1. linjen fungerer tilstrekkelig. De fellesadministrative avdelingene ved UIB har overordnet prosessansvar på mange områder, og 2. linjeansvaret ligger dermed til disse enhetene. Enhetene skal dokumentere prosessene og gi rådgivning og støtte innenfor sine fagområder/hovedprosesser og har ansvar for å etterprøve at prosessene har tilstrekkelig kvalitet.

En tydeliggjøring av dette vil bidra til økt felles forståelse for roller og ansvar for internkontrollen. Det er ulikt hvordan 2. linjeansvaret utøves, og i arbeidet med oppdatering av gjeldende styringsdokumenter, vil dette ha særlig oppmerksomhet.

Mer systematisk tilnærming til gjennomføring av internkontroll-aktiviteter

Internrevisjonen gjennomførte i forbindelse med revisjonen, en modenhetsanalyse. Revisjonen konkluderer med at UiB har et samlet modenhetsnivå på linje med mange offentlige institusjoner. Det ble også satt et ambisjonsnivå for internkontrollaktiviteten. Modenhetsnivå er ulikt innenfor de ulike fagområdene, og når det skulle settes et ambisjonsnivå for modenhet er det enighet om at denne i utgangspunktet ble satt for høyt når vi ser de ulike internkontrollelementene samlet. Modenhetsanalysen er likevel et godt verktøy for videreutvikling av internkontrollarbeidet, og det vil legges opp til å vurdere modenhetsnivå regelmessig uten at det er besluttet formatet for fremtidige vurderinger.

For å heve kvaliteten på internkontrollen har UiB de siste årene arbeidet etter et årshjul for internkontrollarbeidet. Årshjulet er et viktig verktøy i koordinering av internkontrollaktivitetene samt som grunnlag for rapportering. Prinsippene for årshjulaktivitetene er tilgjengeliggjort i Lederhåndboken og i denne tilgjengeliggjøres også de årlige årshjulene. Internrevisjonen anbefaler at det etableres en risikobasert plan for kontrollaktiviteter for det enkelte fagområdet i fellesadministrasjon, og kontrollaktivitetene bør henge sammen med identifiserte risikoer. Det er naturlig at dette fanges opp i årshjulet.

Risikovurderinger ved UiB har historisk blitt gjort på ulikt vis og ved hjelp av ulike verktøy. Det har de siste årene vært tilgjengeliggjort et verktøy; **prosjekt.uib.no**, som skal benyttes for å gjennomføre og følge opp risikovurdering av den daglige driften knyttet til enhetene i fellesadministrasjonen. Verktøyet legger også til rette for rapportering på ulike nivåer.

Koordinering av ulike internkontrollregimer

Koordinering av de ulike internkontrollregimene er viktig både for å heve kvaliteten på internkontrollarbeidet og for å sikre at organisasjonen på en mest mulig effektiv måte klarer å håndtere ulike krav som stilles til driften.

Det gjennomføres årlige aktiviteter innenfor flere internkontrollregimer, og noen av disse har lang historie. Det kan i den sammenheng nevnes følgende områder; Årlig gjennomgang av det systematisk HMS-arbeidet og Styringssystem for informasjonssikkerhet og internkontroll. Dette ble også trukket frem i styresak 127/20 som et oppfølgingspunkt. En målrettet koordinering av dette vil bidra til økt forståelse og til at årlige internkontrollaktiviteter har nødvendig risikoperspektiv. Dette vil sikre både økt effektivitet, korrekt dimensjonering og at enhetene har fokus på de rette områdene. Det er etablert en gruppe med deltakelse fra de fellesadministrative avdelingene som har som oppgave å koordinere internkontrollarbeidet, og arbeidet med dette vil videreføres og utvikles.

Universitetsdirektøren sine kommentarer

Universitetet i Bergen startet, med utgangspunkt i vedtak i universitetsstyret i 2017, en systematisering og samordning av internkontrollarbeidet. Arbeidet har utviklet seg over tid, og det var naturlig å gjennomføre en internrevisjon av UiBs styring og internkontroll for å få en status for og innspill til hvordan arbeidet best kan utvikles videre.

Internrevisjonens rapport bekrefter at det systematiske arbeidet har gitt resultater, men gir også anbefalinger om hvilke aktiviteter som bør prioriteres i det videre utviklingsarbeidet. Revisjonen er avgrenset til de fellesadministrative avdelingene og Universitetsdirektørens kontors ansvarsområder og internkontrollarbeid. Oppfølgingspunktene vil også i første rekke rettes inn mot disse enhetene, men andre enheter vil naturlig ha nytte av arbeidet. I den grad de aktuelle enhetenes ansvarsområde utøves ved andre enheter, vil utøvelse av andrelinjeansvar være tema. Tiltakene som er foreslått vil bidra til økt kompetanse innenfor området, men det vil også være behov for å målrette opplæring/kompetanseheving innenfor utvalgte tema.

I saken orienteres det om hvilke tiltak som prioriteres i første fase. Det er likevel naturlig å følge opp arbeidet med ytterligere tiltak jf. strukturen i internrevisjonsrapporten. Et viktig verktøy vil være å systematisere arbeidet rundt en modenhetsanalyse. UiB bør ha ambisjoner om å løfte internkontrollarbeidet ytterligere selv om virksomhetens karakter og risikobilde tilsier at en ikke nødvendigvis må ligge langt over øvrige offentlige virksomheter. Det er likevel naturlig å sette et ambisjonsnivå for å strukturere utviklingsarbeidet og prioritere tiltak.

Universitetsdirektøren tar sikte på å innhente status for samlet internkontroll to ganger årlig. Dette muliggjør standardisert og helhetlig rapportering, noe som også er anbefalt i rapporten fra KPMG.